

Na osnovu člana 94 stav 4 Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju ("Službeni list CG", broj 71/17) i člana 33 Statuta Privredne komore Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", broj 20/18 i 81/18), Upravni odbor Privredne komore Crne Gore, uz saglasnost Ministarstva saobraćaja i pomorstva, donio je

Pravila o opštim uslovima prijema i otpreme autobusa i putnika na autobuskim stanicama

Pravila su objavljena u "Službenom listu CG", br. 19/2019 od 29.3.2019. godine, a stupila su na snagu 6.4.2019.

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Opštim uslovima prijema i otpreme autobusa i putnika utvrđuju se usluge koje autobuska stanica pruža prevoznicima, putnicima i drugim korisnicima (u daljem tekstu: stanična usluga), način pružanja usluga autobuske stanice i predlaganje cijena za pružanje usluga autobuske stanice.

Član 2

Djelatnost pružanja usluga autobuske stanice u javnom prevozu putnika mogu obavljati preduzetnik ili pravna lica koja su registrovana za obavljanje djelatnosti pružanja staničnih usluga u javnom prevozu putnika (u daljem tekstu: lice koje upravlja autobuskom stanicom) i imaju licencu za pružanje usluga autobuske stanice.

Član 3

Lice koje upravlja autobuskom stanicom dužno je da na vidnom mjestu u poslovnoj zgradi autobuske stanice istakne Opšti akt autobuske stanice, Cjenovnik usluga autobuske stanice, Opšte uslove prevoza u linijskom drumskom saobraćaju i Opšte uslova prijema i otpreme autobusa i putnika.

Član 4

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovim pravilima imaju sljedeće značenje:

1. **Autobuska stanica** je objekat u kome se vrši prijem i otprema autobusa, prtljaga, ukrcavanje i iskrcavanje putnika, izdavanje voznih karata i drugih prevoznih isprava, davanje informacija o prevozu putnika i pružanje drugih usluga u vezi sa prevozom putnika u drumskom saobraćaju;

2. **Otprema autobusa** je korišćenje određenog perona za prijem putnika u autobus, davanje informacija o polasku autobusa i njegovom postavljanju na određeni peron od strane ovlašćenog osoblja lica koje upravlja autobuskom stanicom, putem razglasnih uređaja, postavljanje izvoda iz reda vožnje polazaka u poslovnoj zgradi autobuske stanice i davanje informacija o polascima autobusa i cijenama prevoza;

3. **Prijem autobusa** je korišćenje određenog perona za iskrcavanje putnika iz autobusa, davanje informacija o dolasku autobusa na određeni peron od strane ovlašćenog osoblja lica koje upravlja autobuskom stanicom putem razglasnih uređaja i postavljanje izvoda iz reda vožnje dolazaka u poslovnoj zgradi autobuske stanice;

4. **Vozna karta** je dokaz da je zaključen ugovor o prevozu između prevoznika i putnika;

5. Prevoznina je cijena vozne karte;

6. **Stanična usluga za putnika** je iznos koji plaća putnik i koja podrazumijeva usluge smještaja putnika u čekaonici autobuske stanice i prostoru sa mjestima za prodaju karata i davanje obavještenja o prevozu, kao i usluge koje putnicima pruža ovlašćeno osoblje lica koje upravlja autobuskom stanicom;

7. **Stanična usluga za prevoznika** je iznos koji plaća prevoznika i koji podrazumijeva uslugu prijeme i otpreme autobusa na osnovu registrovanog i ovjerenog reda vožnje;

8. **Peronska karta** je isprava na osnovu koje građanin ima pravo pristupa na peron autobuske stanice, a koji ne posjeduje voznu kartu;

9. **Parkiranje autobusa** je zadržavanje autobusa na posebnim uređenim saobraćajnim površinama autobuske stanice predviđenim za tu namjenu;

10. **Naknada za rezervaciju karte** je iznos koji plaća putnik prilikom rezervisanja karte za određeni polazak, a u slučaju kada se takva rezervacija napravi najmanje dva sata prije vremena polaska utvrđenog na osnovu reda vožnje u međunarodnom linijskom drumskom saobraćaju i najmanje jedan sat prije vremena polaska utvrđenog na osnovu reda vožnje u unutrašnjem linijskom drumskom saobraćaju.

Član 5

Stanične usluge mogu biti obavezne i ostale.

Obavezne stanične usluge su usluge koje se pružaju na površinama ili preko uređaja koje autobuska stanica mora da ima na osnovu propisa kojima se uređuje prevoz u drumskom saobraćaju i pružaju se svim korisnicima pod jednakim uslovima.

Ostale stanične usluge se mogu pružati u skladu sa ugovorom zaključenim između lica koje upravlja autobuskom stanicom i korisnika ili u skladu sa pravilima koje utvrdi lice koje upravlja autobuskom stanicom.

II. NAČIN PRUŽANJA USLUGA PREVOZNICIMA

Član 6

Lice koje upravlja autobuskom stanicom obavezno obezbjeđuje prevoznicima sljedeće stanične usluge:

- prodaju voznih karata i drugih prevoznih isprava;
- otpremu i prijem autobusa;
- vođenje evidencije dolazaka i polazaka autobusa;
- isticanje na vidnom mjestu izvoda iz reda vožnje;
- parkiranje autobusa.

Prevoznik je dužan da licu koje upravlja autobuskom stanicom, za svaki registrovan red vožnje, dostavi ovjeren cjenovnik usluga u prevozu koji je identičan sa cjenovnikom koji se koristi prilikom prodaje voznih karata u autobusu.

Cjenovnik iz stava 2 ovog člana mora biti ovjeren i od strane organa uprave nadležnog za poslove saobraćaja.

Član 7

Ostale stanične usluge koje lice koje upravlja autobuskom stanicom može pružati prevoznicima:

- čišćenje i pranje autobusa;
- kontrola tehničke ispravnosti vozila;
- snabdijevanje gorivom;
- zakup poslovnog prostora;
- telefonske i telefaks usluge, i
- druge usluge u skladu sa mogućnostima lica koje upravlja autobuskom stanicom i potrebama prevoznika.

Član 8

Lice koje upravlja autobuskom stanicom i prevoznik obavezno zaključuju ugovor o pružanju usluga autobuske stanice u pisanoj formi kojim se uređuju međusobna prava i obaveze.

Ugovor iz stava 1 ovog člana mora biti istovjetan za sve prevoznike u dijelu koji se odnosi na usluge koje se pružaju pod jednakim uslovima.

Ugovorom iz stava 1 ovog člana obavezno se utvrđuje dostavljanje broja i rasporeda sjedišta (alotman sjedišta) za svaki registrovani red vožnje, na osnovu koga lice koje upravlja autobuskom stanicom vrši prodaju voznih karata.

Ugovorom iz stava 1 ovog člana se obavezno određuje peron za prevoznika koji će prevoznik koristiti u toku perioda važenja reda vožnje.

Promjena perona prevozniku se ne može izvršiti u toku perioda važenja reda vožnje bez njegove saglasnosti.

Član 9

Lice koje upravlja autobuskom stanicom vrši prodaju svih vrsta voznih karata i drugih prevoznih isprava (karte u jednom pravcu, povratne, prelazne, mjesečne, potvrde o cijeni prevoza i dr.), u ime i za račun prevoznika, za sve polaske po registrovanom redu vožnje, na propisani način i u skladu sa ugovorom zaključenim između lica koje upravlja autobuskom stanicom i prevoznika.

Vozne karte i druge prevozne isprave prodaju se u odgovarajućem prostoru poslovne zgrade autobuske stanice na obilježenim šalterima.

Prodaja voznih karata i drugih prevoznih isprava može se vršiti unaprijed, a zaključuje se najkasnije pet minuta prije polaska autobusa, s tim što stanica mora da obezbjedi putniku pristup autobusu, sve do njegovog polaska.

Član 10

Usluge prijema i otpreme autobusa, lice koje upravlja autobuskom stanicom je dužno da vrši za one prevoznike koji imaju registrovane redove vožnje, odnosno odgovarajuće dozvole za međunarodni linijski prevoz putnika.

Ako prevoz obavljaju dva ili više prevoznika dužni su da licu koje upravlja autobuskom stanicom dostave zaključen ugovor o zajedničkom obavljanju linijskog prevoza sa rasporedom održavanja polazaka po danima u skladu sa Zakonom kojim se uređuje prevoz u drumskom saobraćaju.

Lice koje upravlja autobuskom stanicom dužno je da u roku od tri dana po prijemu registrovanog reda vožnje i zahtjeva za pružanjem staničnih usluga obavjesti prevoznika o mogućnostima pružanja usluga autobuske stanice.

U slučaju da autobuska stanica nema potreban broj perona za pružanje usluga prevoznicima za obavljanje linijskog prevoza po novim redovima vožnje, lice koje upravlja autobuskom stanicom dužno je da u roku od tri dana izda potvrdu prevozniku i o tome obavjesti nadležni državni organ, a u roku od godinu dana dužno je da obezbjedi potreban broj perona.

U slučaju da u naseljenom mjestu ima više autobuskih stanica prevoznik se samostalno opredjeljuje koju će autobusku stanicu koristiti.

Ako na autobuskoj stanici za koju se prevoznik opredijelio nema dovoljan broj perona za obavljanje linijskog prevoza po novim redovima vožnje, prevoznik je dužan da koristi usluge jedne od ostalih autobuskih stanica.

Lice koje upravlja autobuskom stanicom može svoje usluge pružati i prevoznicima koji obavljaju vanlinijski prevoz u skladu sa Zakonom o prevozu u drumskom saobraćaju, ukoliko ima slobodnih kapaciteta.

Lice koje upravlja autobuskom stanicom neće pružati usluge prevoznicima koji obavljaju vanlinijski prevoz putnika u drumskom

saobraćaju suprotno Zakonu kojim se uređuje prevoz u drumskom saobraćaju.

Član 11

Lice koje upravlja autobuskom stanicom je dužno da omogući postavljanje autobusa prema registrovanom redu vožnje u međugradskom i međunarodnom prevozu, na određeni polazni peron na 15 minuta prije vremena određenog za polazak.

U slučaju da autobuska stanica raspolaže sa većim brojem perona, lice koje upravlja autobuskom stanicom mora omogućiti postavljanje autobusa prema registrovanom redu vožnje u međugradskom prevozu do 15, a u međunarodnom do 30 minuta prije vremena određenog za polazak.

Prevozniku, koji na vrijeme ne postavi autobus na unaprijed određeni peron, može se odrediti slobodan peron za postavljanje, a putnici će o promjeni biti obavješteni putem razglasa.

Član 12

Ukoliko se prevoz po registrovanom redu vožnje ne obavi, lice koje upravlja autobuskom stanicom ili prevoznik u zavisnosti ko je izvršio prodaju karte, dužan je da izvrši povraćaj pune vrijednosti prevoznine i naplaćene stanične usluge, ili da organizuje prevoz svih putnika na liniji shodno zaključenom ugovoru između lica koje upravlja autobuskom stanicom i prevoznika, nosioca reda vožnje po čijem redu vožnje prevoz nije obavljen.

Prevoznik koji nije u mogućnosti da obavi prevoz prema registrovanom redu vožnje, dužan je da najkasnije 30 minuta prije otpočinjanja prevoza, o tome obavijesti lica koja upravljaju autobuskim stanicama koje su unijete u red vožnje.

III. NAČIN PRUŽANJA USLUGA PUTNICIMA

Član 13

Lice koje upravlja autobuskom stanicom obavezno obezbjeđuje putnicima sljedeće stanične usluge:

- prodaju vozničkih karata za registrovane redove vožnje - polaske i drugih prevoznih isprava na posebno organizovanim i označenim prodajnim mestima - šalterima;
- davanje obavještenja u vezi prevoza prema registrovanim redovima vožnje putem panoa, razglasa, posebnom telefonskom linijom, na posebnom šalteru, korišćenjem terminala, interneta i video monitora (vrijeme polaska i dolaska, cijena prevoza, naziv prevoznika, vrijeme putovanja, i dr.);
- isticanje na vidnom mestu izvoda iz reda vožnje;
- korišćenje javnog sanitarnog čvora sa tekućom vodom;
- usluge garderobe.

Ostale stanične usluge koje lice koje upravlja autobuskom stanicom može pružati putnicima:

- sve vrste rezervacija;
- poštanske, telefonske, telefaks i internet usluge;
- turističke, ugostiteljske, trgovačke, bankarske i druge usluge.

Član 14

Lice koje upravlja autobuskom stanicom vrši prodaju svih vrsta vozničkih karata i drugih prevoznih isprava putnicima (karte u jednom pravcu, povratne, prelazne, mjesečne, potvrdu o cijeni vozne karte i dr.), u ime i za račun prevoznika.

Vozne karte i druge prevozne isprave prodaju se u odgovarajućem prostoru poslovne zgrade autobuske stanice na obilježnim šalterima.

Vozna karta se prodaje svim putnicima pod jednakim uslovima i dokaz je o zaključenom ugovoru o prevozu.

Izuzetno, lica sa invaliditetom uživaoci povlastica, trudnice, majke sa malom djecom do šest godina, stara i iznemogla lica, imaju pravo kupovine karte preko reda.

Vozna karta se ne može prodati:

- djeci ispod šest godina starosti bez pratioca;
- osobama oboljelim od zaraznih bolesti;
- putniku pod dejstvom alkohola i drugih opojnih sredstava.

Član 15

Ako prevoz ne otpočne u vreme koje je određeno redom vožnje krivicom prevoznika ili zbog više sile, putnik može odustati od putovanja i istom se mora vratiti puna vrijednost naplaćene prevoznine i stanične usluge.

Na zahtjev putnika istom se mora vratiti puna vrijednost naplaćene prevoznine i stanične usluge ako dođe do greške prilikom prodaje vozne karte putniku od strane ovlašćenog osoblja lica koje upravlja autobuskom stanicom.

Putnik ima pravo da odustane od ugovora o prevozu pre nego što otpočne njegovo izvršenje.

Ako putnik odustane od putovanja najkasnije dva časa prije početka putovanja u međunarodnom prevozu i jedan čas prije početka putovanja u unutrašnjem prevozu, prevoznik je dužan da vrati putniku naplaćenu prevozninu uz mogućnost zadržavanja najviše 10% od iznosa naplaćene prevoznine, a iznos za naplaćenu staničnu uslugu se ne vraća.

Putnik nema pravo povraćaja naplaćene prevoznine u slučaju kada odustane od putovanja u roku kraćem od dva časa pre početka putovanja u međunarodnom prevozu, odnosno jedan čas u unutrašnjem prevozu.

Putnik ima pravo u vrijeme važnosti kupljene vozne karte da istu produži za jedan od narednih polazaka istog prevoznika uz plaćanje manipulativnih troškova.

Član 16

Lice koje upravlja autobuskom stanicom je dužno da obezbijedi i pruži putnicima sve informacije koje se odnose na:

- red vožnje;
- cijenu prevoza;
- ulazak autobusa na dolazni peron, sa naznakom linije sa koje dolazi;
- postavljanje autobusa na polazni peron (broj perona na koji se postavlja, linija na kojoj se vrši prevoz, vrijeme polaska i dr.),
- druga obavještenja u vezi sa prevozom.

Član 17

U okviru poslovne zgrade autobuske stanice moraju biti obilježene prostorije namijenjene za čekaonicu, vršenje garderoberskih usluga i javni sanitarni čvor sa tekućom vodom.

Član 18

Lice koje upravlja autobuskom stanicom dužno je da autobusku stanicu održava u skladu sa odredbama Pravilnika o saobraćajno-tehničkim autobuskih stanica.

Član 19

Korisnicima usluga autobuske stanice, zabranjeno je:

- ometanje zaposlenih u licu koje upravlja autobuskom stanicom u izvršavanju njihovih zadataka;
- uvođenje na operativno-saobraćajne površine autobuske stanice životinja koje saglasno zakonskim propisima nemaju zaštitnu korpu, kavez, torbu, kutiju ili drugu odgovarajuću ambalažu;
- kretanje po operativno-saobraćajnim površinama van obilježenih mjesta za kretanje putnika;
- unošenje na autobusku stanicu eksploziva, eksplozivnih sredstva i zapaljivih materija i
- nedolično ponašanje.

Član 20

Lice koje upravlja autobuskom stanicom obezbjeđuje licima sa invaliditetom pomoć pri ulasku, kretanju i izlasku sa autobuske stanice, ulasku i izlasku iz autobusa, ukrcaju i iskrcaju prtljaga i uvođenju psa vodiča u autobus.

Lice koje upravlja autobuskom stanicom određuje mjesto na kojem lica sa invaliditetom mogu prijaviti svoj dolazak i zatražiti pomoć.

Lice koje upravlja autobuskom stanicom pomoć iz stava 1 ovog člana pruža besplatno.

Mjesto iz stava 2 ovog člana mora da bude jasno označeno i da nudi neophodne informacije o autobuskoj stanici i obezbjeđenju pomoći.

IV. PREDLAGANJE CIJENA ZA STANIČNE USLUGE

Član 21

Lice koje upravlja autobuskom stanicom samostalno utvrđuje iznose cijena svake vrste stanične usluge u skladu sa maksimalnom visinom cijene usluga autobuskih stanica koje je utvrdila Privredna komora Crne Gore.

Pri donošenju odluka o visini cijena za svaku vrstu stanične usluge lice koje upravlja autobuskom stanicom obavezno je da iskaže strukturu cijene koštanja i strukturu prodajne cijene svake vrste stanične usluge u skladu sa važećim propisima iz oblasti cijena.

Član 22

Preporučenu maksimalnu visinu cijene za prijem, odnosno otpremu autobusa za međugradske i međunarodne linije, kao i metodologiju za određivanje iste, utvrđuje Privredna komora Crne Gore imajući u vidu tržišne uslove (kretanje cena elemenata ulaznih troškova).

Član 23

Za međugradske i međunarodne linije koje u svojim redovima vožnje sadrže predmetnu autobusku stanicu lice koje upravlja autobuskom stanicom prevozniku naplaćuje prijem i otpremu autobusa u skladu sa važećim cjenovnikom.

Lice koje upravlja autobuskom stanicom, koja je početna odnosno krajnja u redu vožnje naplaćuje samo otpremu, odnosno prijem autobusa u skladu sa važećim cjenovnikom.

Član 24

Preporučenu maksimalnu visinu cijene za parkiranje autobusa na parkingu autobuske stanice za svaki započeti sat parkiranja utvrđuje Privredna komora Crne Gore.

Član 25

Naknada za prodate vozne karte i ostale prevozne isprave (u daljem tekstu: provizija) se utvrđuje ugovorom u pisanoj formi između lica koje upravlja autobuskom stanicom i prevoznika pod istim uslovima za sve prevoznike.

Član 26

Preporučenu maksimalnu visinu cijene stanične usluge za putnike, peronske karte i rezervacije vozne karte, kao i metodologiju za određivanje iste, utvrđuje Privredna komora Crne Gore imajući u vidu tržišne uslove (kretanje cijena elemenata ulaznih troškova).

Cijena peronske karte koju kupuje građanin pri izlasku na peron autobuske stanice ne može biti veća od cijene stanične usluge koju plaća putnik pri kupovini vozne karte.

Član 27

Lice koje upravlja autobuskom stanicom samostalno utvrđuje cijene za ostale stanične usluge koje plaćaju putnici i ostali korisnici-građani.

V ZAVRŠNA ODREDBA

Član 28

Ova pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 011-640

Podgorica, 12.03.2019. godine

Upravni odbor Privredne komore Crne Gore

Predsjednik,
Vlastimir Golubović, s.r.